

ΓΕΝΙΚΟ ΛΥΚΕΙΟ ΔΟΜΟΚΟΥ

ΣΕΝΑΡΙΟ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑΣ
στη
ΝΕΟΕΛΛΗΝΙΚΗ ΛΟΓΟΤΕΧΝΙΑ

ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΥ ΠΑΠΑΔΙΑΜΑΝΤΗ
«Το μοιρολόγι της φώκιας»

της **ΧΡΙΣΤΙΝΑΣ ΠΑΛΙΟΥΡΑ**
κλ. ΠΕ 02

(εκπαιδευτικού του ΓΕ.Λ.ΔΟΜΟΚΟΥ)

Επιμόρφωση εκπαιδευτικών στη χρήση και αξιοποίηση των ΤΠΕ στη διδακτική πράξη

ΕΠΙΜΟΡΦΩΤΙΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ Β΄ ΕΠΙΠΕΔΟΥ
ΚΕΝΤΡΟ ΣΤΗΡΙΞΗΣ ΕΠΙΜΟΡΦΩΣΗΣ Α΄ ΕΠΑΛ ΛΑΜΙΑΣ

ΣΕΝΑΡΙΟ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ ΣΤΗ ΝΕΟΕΛΛΗΝΙΚΗ ΛΟΓΟΤΕΧΝΙΑ

1. ΣΥΝΟΠΤΙΚΗ ΠΑΡΟΥΣΙΑΣΗ ΤΟΥ ΣΕΝΑΡΙΟΥ

1.1 Τίτλος διδακτικού σεναρίου: Το Μοιρολόγι της φώκιας, Αλ. Παπαδιαμάντη

1.2 Εμπλεκόμενες γνωστικές περιοχές: Νέα ελληνική Λογοτεχνία, Νέα ελληνική Γλώσσα Β΄ Λυκείου

1.3 Τάξεις στις οποίες μπορεί να απευθύνεται: Β΄ Λυκείου, Λογοτεχνία Α΄ λυκείου

1.4 Συμβατότητα με το Α.Π.Σ. και Δ.Ε.Π.Π.Σ. :

Το συγκεκριμένο κείμενο αποτελεί μέρος της διδακτέας ύλης του μαθήματος της Νεοελληνικής Λογοτεχνίας στη Β΄ τάξη του γενικού Λυκείου. Με το παρόν σενάριο επιδιώκεται η κινητοποίηση του ενδιαφέροντος των μαθητών /μαθητριών για το μάθημα της Λογοτεχνίας καθώς εμπλέκονται στη διαδικασία της έρευνας μέσα στα πλαίσια της ομαδοσυνεργατικής μεθόδου. Προσεγγίζουν ένα ιδιαίτερα σημαντικό κείμενο της Λογοτεχνίας με ένα διαφορετικό τρόπο ώστε να κατανοήσουν το περιεχόμενό του και τον ιδιαίτερο τρόπο γραφής του Παπαδιαμάντη αλλά και να προβληματιστούν πάνω σε κείρια θέματα του ανθρώπου και της κοινωνικής ζωής του. Πρωταγωνιστές της διαδικασίας είναι οι μαθητές (μαθητοκεντρικό μοντέλο διδασκαλίας), οι οποίοι καλούνται στα πλαίσια των ομάδων τους να έρθουν σε επαφή με επιλεγμένες πηγές και να ασκηθούν τόσο στην αναγνώριση όσο και στην αξιολόγηση τους.

Συμβατότητα με τις αρχές και τους στόχους των νέων προγραμμάτων σπουδών του Νέου Σχολείου:

Η διδακτική προσέγγιση του διηγήματος του Παπαδιαμάντη «Το μοιρολόγι της φώκιας» πραγματοποιήθηκε σύμφωνα με τις αρχές και τους στόχους των νέων προγραμμάτων σπουδών του Νέου Σχολείου καθώς οι μαθητές μνήθηκαν σε ερευνητικές διαδικασίες, σχεδίασαν διερευνήσεις, ανέλυσαν και συνέθεσαν τα δεδομένα, κατανόησαν ιδέες και συνεργάστηκαν για να ολοκληρώσουν τις ερευνητικές τους προσπάθειες. Ευνοήθηκε η αλληλεπίδραση και καλλιεργήθηκε η επικοινωνία του μαθητικού συνόλου. Αξιοποιήθηκαν προηγούμενες γνώσεις και εμπειρίες τους ενώ προωθήθηκε η ψηφιακή επικοινωνία σε ισορροπία με τις κλασικές μορφές «εγγραμματοσύνης».

1.5 Οργάνωση της διδασκαλίας και απαιτούμενη υλικοτεχνική υποδομή:

Οργάνωση της διδασκαλίας: Πρωταγωνιστές της διαδικασίας είναι οι μαθητές (μαθητοκεντρικό μοντέλο διδασκαλίας), οι οποίοι καλούνται στα πλαίσια των ομάδων τους να έρθουν σε επαφή με επιλεγμένες πηγές και να ασκηθούν τόσο στην αναγνώριση όσο και στην αξιολόγηση τους.

Γνωστικά Προαπαιτούμενα: Θεωρείται δεδομένη η εξοικείωση των μαθητών/μαθητριών με την χρήση των ΤΠΕ στην καθημερινή διδακτική πράξη.

Απαιτούμενη υλικοτεχνική υποδομή:

Σχολικό εγχειρίδιο: Κείμενα Νεοελληνικής Λογοτεχνίας Β' λυκείου

Οι υπολογιστές στο Εργαστήριο Πληροφορικής του σχολείου, Φυλλομετρητής, Επεξεργαστής κειμένου (Ms WORD), Λογισμικό παρουσίασης (MS Power Point).

Ως διαδικτυακές πηγές χρησιμοποιήθηκαν οι παρακάτω:

<http://www.mani.org.gr/moirol/>

<http://www.greek-language.gr/greekLang/index.html>

<http://www.potheg.gr>

<http://www.snhell.gr>

<http://el.wikipedia.org/>

<http://digitalschool.minedu.gov.gr/courses/DSB105/>

<http://www.youtube.com/watch?v=-rFQ6RnQLXA>

<https://www.google.gr>

<http://www.myriobiblos.gr/library%20home.htm>

<https://www.google.gr/>

1.6 Διδακτικοί στόχοι

Γενικά, η διδασκαλία της λογοτεχνίας συνίσταται στη διαμεσολάβηση του διδάσκοντος μεταξύ του κειμένου και των μαθητών, ώστε η επικοινωνία να καταστεί ουσιαστικότερη και αποτελεσματικότερη σε σχέση με το σκοπό του μαθήματος, τους γενικούς και τους ειδικούς στόχους της διδασκαλίας.

Γενικός σκοπός του συγκεκριμένου σεναρίου:

- ⇒ Να γνωρίσουν οι μαθητές ένα αριστούργημα της νεοελληνικής πεζογραφίας, το οποίο παρά τη μικρή του έκταση έχει ανάγκη ουσιαστικής και βαθιάς ανάλυσης.
- ⇒ Να εξοικειωθούν με την «γλώσσα» του Παπαδιαμάντη, η οποία προσφέρει μοναδική αισθητική απόλαυση και δύναται να αγγίξει κάθε ανθρώπινη ψυχή.
- ⇒ Να προβληματιστούν σχετικά με την τραγικότητα της ανθρώπινης ύπαρξης και το αναπόφευκτο της ανθρώπινης μοίρας.
- ⇒ Να εξοικειωθούν και να κατανοήσουν βασικούς όρους της νεοελληνικής λογοτεχνίας και να μπορέσουν να τους εντοπίσουν μέσα στο κείμενο.

A. Ως προς το γνωστικό αντικείμενο

- ⇒ Να διερευνήσουν το νόημα του παράδοξου τίτλου ώστε να κινητοποιηθεί το ενδιαφέρον τους για το περιεχόμενο του κειμένου
- ⇒ Να συλλέξουν πληροφορίες σχετικά με βασικούς όρους της Πεζογραφίας απαραίτητους για την ενασχόληση με το συγκεκριμένο κείμενο και για τον εντοπισμό των ιδιαίτερων χαρακτηριστικών γραφής του Παπαδιαμάντη.
- ⇒ Να εντοπίσουν τις αντιθέσεις στο διήγημα και να αντιληφθούν το ρόλο τους.
- ⇒ Να επισημάνουν τις πολλαπλές παγιδεύσεις που προσημαίνουν το τραγικό γεγονός και οδηγούν αναπόφευκτα στο χαμό της Ακριβούλας.
- ⇒ Να σχολιάσουν τη στάση του συγγραφέα απέναντι στην τραγικότητα της ανθρώπινης ύπαρξης και στο δράμα του ανθρώπου που πάσχει για μια ολόκληρη ζωή.
- ⇒ Να συζητήσουν θέματα κοινωνικού χαρακτήρα της συγκεκριμένης εποχής.
- ⇒ Να σχολιάσουν κριτικά τα πρόσωπα του διηγήματος και να αναδιηγηθούν την ιστορία από διαφορετικές οπτικές γωνίες.

B. Ως προς τη μαθησιακή διαδικασία

- ⇒ Να ασκηθούν στην ομαδοσυνεργατική μέθοδο έρευνας και σύνθεσης απαντήσεων σε συγκεκριμένα ερωτήματα.
- ⇒ Να καλλιεργήσουν την κριτική ικανότητα διαχωρίζοντας τα ουσιώδη από τα επουσιώδη προσπαθώντας να συλλέξουν τις κατάλληλες πληροφορίες.

- ⇒ Να αναλάβουν πρωτοβουλίες και να εξασκήσουν την αυτενέργεια και την βιωματική μάθηση.
- ⇒ Να καλλιεργήσουν προσωπικές αξίες και ιδεώδη και να καλλιεργηθούν ψυχικά.
- ⇒ Να αλλάξει ο ρόλος του διδάσκοντα από παρουσιαστή – αναλυτή – καθοδηγητή σε απλό συντονιστή σε μια διαδικασία προσέγγισης του κειμένου .

Γ. Ως προς τη χρήση των νέων τεχνολογιών(Ψηφιακός Γραμματισμός)

- ⇒ Να εξοικειωθούν με ψηφιακά περιβάλλοντα μάθησης
- ⇒ Να περιηγηθούν σε ιστοσελίδες και να ασκηθούν στην επιλογή του κατάλληλου υλικού που αφορά την έρευνά τους.
- ⇒ Να καλλιεργήσουν δεξιότητες συγγραφής , αποθήκευσης, σχολιασμού ψηφιακού κειμένου.
- ⇒ Να εξοικειωθούν με ανοικτά περιβάλλοντα μάθησης , αναζήτησης της γνώσης σε ανοικτά διερευνητικά περιβάλλοντα
- ⇒ Να ασκηθούν στην έρευνα λογοτεχνικών αρχείων και να παρουσιάσουν τα συμπεράσματα της έρευνάς τους.
- ⇒ Να αξιοποιήσουν τις ΤΠΕ ως περιβάλλοντα πρακτικής γραμματισμού (αξιοποίηση των Επεξεργαστών κειμένου, των προγραμμάτων παρουσιάσεων)

1.7 Εκτιμωμένη διάρκεια: 6 διδακτικές ώρες

2. ΔΙΔΑΚΤΙΚΗ ΠΡΟΣΕΓΓΙΣΗ

Θεωρητική προσέγγιση

Το σενάριο βασίζεται στις αρχές:

α) της ανακαλυπτικής - διερευνητικής μάθησης (Bruner)

β) στον εποικοδομισμό και στις κοινωνικοπολιτιστικές θεωρήσεις του Vygotsky.

Ο Bruner πρότεινε ως βασική θεωρία για τη μάθηση την **ανακαλυπτική μάθηση**, σύμφωνα με την οποία οι μαθητές ανακαλύπτουν μόνοι τους τη γνώση μέσα από κατάλληλες διαδικασίες. Η ιδέα της σταδιακής ανακάλυψης της γνώσης αποτελεί κίνητρο για το μαθητή, τον οποίο ο εκπαιδευτικός μπορεί να βοηθήσει ή και να καθοδηγήσει ακόμη (καθοδηγούμενη ανακάλυψη). Ο εκπαιδευτικός έχει το ρόλο του εμπνευστή , του διευκολυντή, του καθοδηγητή στη διαδικασία της ανακάλυψης.

Οι κοινωνιοπολιτισμικές θεωρίες μάθησης προσδίδουν ένα σημαντικό ρόλο στην κοινωνική αλληλεπίδραση, καθώς ο μαθητής δεν κατασκευάζει την προσωπική του γνώση μέσα σε ένα πολιτισμικό και επικοινωνιακό κενό, αλλά πάντοτε μέσα σε ευρύτερα πλαίσια , μέσα στα οποία η γνώση δημιουργείται και σηματοδοτείται. Πολύ

μεγάλη σημασία αποδίδεται στη γλώσσα , ως παράγοντα για τη μάθηση και υποστηρίζεται η υπόθεση της ζώνης εγγύτερης (ή επικείμενης) ανάπτυξης: η ζώνη αυτή αποτελεί ένα σύνολο γνώσεων τις οποίες ο μαθητής μπορεί να δημιουργήσει με τη βοήθεια του περιβάλλοντος και όχι μόνος.

Το παρόν σενάριο κινείται στο πρότυπο της διαλογικής σχέσης καθηγητή- μαθητή, όπου οι ρόλοι μεταβάλλονται και αναβαθμίζονται. Ο καθηγητής σχεδιάζει μια διαφορετική διδακτική διαδικασία, σε ένα δημιουργικό περιβάλλον μάθησης . Γίνεται σύμβουλος, παρατηρητής και συνεργάτης της μαθησιακής εμπειρίας, διαμεσολαβητής μεταξύ του γνωστικού υλικού και των μαθητών/τριών, καθοδηγητής και ενθαρρυντής των προσπαθειών τους. Εγκαταλείποντας το παραδοσιακό μοντέλο της «διάλεξης» και μηχανικής απομνημόνευσης των πληροφοριών, ο καθηγητής καθοδηγεί τους μαθητές/τριες σε μια ανακαλυπτική πορεία μάθησης, στην οποία ξεχνούν τον παραδοσιακό τους ρόλο και καλούνται να συνεργαστούν, να ανακαλέσουν προϋπάρχουσα γνώση, να επεξεργαστούν τις πληροφορίες, να εξαγάγουν συμπεράσματα. Οι μαθητές/τριες δοκιμάζουν τη χαρά της ανακάλυψης, και της ενεργητικής συμμετοχής στην οικοδόμηση της γνώσης, λειτουργώντας με αίσθηση αυτονομίας και προσωπικής ευθύνης.

Μεθοδολογική προσέγγιση

Η μέθοδος είναι ερμηνευτική με αφετηρία και κατάληξη το κείμενο και το δημιουργό του. Για να επιτευχθεί η κατανόηση του κειμένου, η συνειδητοποίηση της κεντρικής του ιδέας αλλά και η ουσιαστική γνωριμία με τον Α. Παπαδιαμάντη επιστρατεύτηκε η χρήση των ΤΠΕ μέσα στα πλαίσια της ομαδοσυνεργατικής μεθόδου. Υιοθετείται η διδακτική αρχή της υποβοηθούμενης καθοδήγησης (scaffolding), δηλαδή η υποστήριξη του εκπαιδευτικού υποχωρεί και με τις κατάλληλες βοηθητικές παρεμβάσεις του η μαθησιακή διαδικασία ανατίθεται στον μαθητή. Πρωταγωνιστές της διαδικασίας είναι οι μαθητές (μαθητοκεντρικό μοντέλο διδασκαλίας), οι οποίοι καλούνται στα πλαίσια των ομάδων τους να έρθουν σε επαφή με επιλεγμένες πηγές και να ασκηθούν τόσο στην αναγνώριση όσο και στην αξιολόγηση τους.

3. ΕΦΑΡΜΟΓΗ ΤΟΥ ΣΕΝΑΡΙΟΥ

3.1 Σύντομη περιγραφή του σεναρίου

Οι μαθητές της Β΄ Λυκείου καλούνται να προσεγγίσουν το κείμενο βιωματικά, να κατανοήσουν την παραδοξότητα του τίτλου του και μέσα από την παρακολούθηση της ταινίας αλλά και τη σιωπηρή ανάγνωση να συλλάβουν το βαθύτερο νόημα και την κεντρική ιδέα του. Επιπλέον ερευνούν όρους όπως ηθογραφία – ρεαλισμός – λυρισμός και μέσω της συνεργασίας και γόνιμης ανταλλαγής απόψεων εντοπίζουν χαρακτηριστικά παραδείγματά εφαρμογής τους στο κείμενο. Τέλος κρίνουν αντικειμενικά τα πρόσωπα, σχολιάζουν το ήθος τους αλλά και τα κοινωνικά χαρακτηριστικά της συγκεκριμένης εποχής και εντοπίζουν όλα εκείνα τα στοιχεία του που οδηγούν στο συγκεκριμένο τέλος του διηγήματος. Επίσης δανείζονται τις φωνές των κεντρικών προσώπων αλλά και του συγγραφέα και αναδιηγούνται την ιστορία.

Αναλυτική περιγραφή σεναρίου

1^η Διδακτική ώρα:

Η πρώτη ώρα γίνεται στο εργαστήριο πληροφορικής του σχολείου. Οι μαθητές χωρίζονται σε τέσσερις ομάδες των 4 μαθητών με διακριτούς ρόλους συντονιστή ομάδας, χειριστή Η/Υ, γραμματέα, υπεύθυνου παρουσίασης και δεσμεύονται ενώπιον της τάξης να εργαστούν με βάση τους όρους του συμβολαίου που είχαν από κοινού προσυμφωνηθεί για τον τρόπο λειτουργίας των ομάδων.

Ο διδάσκων / η διδάσκουσα γράφει τον τίτλο του διηγήματος στον πίνακα, υπογραμμίζει τη λέξη Μοιρολόγι και **ζητά από τους μαθητές**, οι οποίοι έχουν ήδη χωριστεί στις μικτές ομάδες και έχουν αναλάβει τους ρόλους τους, να απαντήσουν στις ερωτήσεις των διαφορετικών φύλλων εργασίας που τους έχουν διανεμηθεί έτσι ώστε να διερευνηθεί η παραδοξότητα του τίτλου και να κατανοηθεί πλήρως η σημασία της λέξης μοιρολόγι. Οι απαντήσεις των παιδιών καταγράφονται στον επεξεργαστή κειμένου αλλά παράλληλα χρησιμοποιούν και το έντυπο φύλλο εργασίας για να κρατούν πρόχειρες σημειώσεις. Το φύλλο εργασίας καθοδηγεί κάθε ομάδα στο στόχο της : τι και πού πρέπει να ψάξει ώστε να συγκεντρώσει το απαραίτητο υλικό και να απαντήσει στα διαφορετικά ερωτήματα.

2η Διδακτική ώρα

Αφού τελειώσουν όλες οι ομάδες, την επόμενη ώρα παρουσιάζουν τις εργασίες τους (με τη χρήση του βιντεοπροβολέα) και ακολουθεί συζήτηση στην ολομέλεια της τάξης κατά την οποία ανακοινώνουν τα αποτελέσματά τους και γίνεται προσπάθεια σύνδεσης – διατύπωσης πιθανής σχέσης αυτής της ανθρώπινης εκδήλωσης, δηλαδή του

μοιρολογιού με ένα πλάσμα του ζωικού βασιλείου. Ο διδάσκων / διδάσκουσα καταγράφει όλες τις πιθανές απαντήσεις στον πίνακα ακολουθώντας τη μέθοδο του καταιγισμού ιδεών (brainstorming).

3η διδακτική ώρα

Την επόμενη διδακτική ώρα στο χώρο προβολής ταινιών του σχολείου όλοι οι μαθητές /μαθήτριες του τμήματος παρακολουθούν την κινηματογραφική προσέγγιση του διηγήματος του Παπαδιαμάντη από το Παιδαγωγικό Ινστιτούτο της Κύπρου με τίτλο «Το μοιρολόγι της φώκιας». Η συμβολή της εικόνας και του ήχου είναι σημαντική ώστε να ξεπεραστούν οι όποιες δυσκολίες παρουσιάζει η λόγια γλώσσα του συγγραφέα. Οι μαθητές μπορούν έπειτα με σιωπηρή ανάγνωση να δουν το κείμενο στην ολότητα του καθώς θα είναι ιδιαίτερα συγκινησιακά φορτισμένοι και έτσι απαντούν στα ερωτήματα του καθηγητή :

- ⊗ Ποιο είναι λοιπόν το θέμα του διηγήματος;
- ⊗ Ποιοι οι πρωταγωνιστές;
- ⊗ Ποιος ο χώρος και ο χρόνος των γεγονότων;
- ⊗ Ποια τελικά η σχέση του παράδοξου τίτλου με το κείμενο;

Έπειτα ζητείται να χωρίσουν το διήγημα σε **βασικές ενότητες** και αφού καταλήξουν στην τριμερή διαίρεση, του κειμένου οι μαθητές/τριες θα λειτουργήσουν τις επόμενες ώρες ξανά στα πλαίσια των ομάδων τους.

4η διδακτική ώρα

Οι μαθητές / μαθήτριες έχουν σκοπό τώρα να ερευνήσουν λογοτεχνικούς όρους που συναντάμε στο συγκεκριμένο διήγημα μέσα από την πλοήγησή τους σε επιλεγμένες ηλεκτρονικές διευθύνσεις. Επιπλέον οι ομάδες θα αναλύσουν βασικά θέματα του περιεχομένου , θα συμπληρώσουν πίνακες, θα εντοπίσουν τις αντιθέσεις μεταξύ ζωής και θανάτου, θα κρίνουν την κοινωνική θέση της γυναίκας εκείνης της εποχής μέσα από την σύγκριση με επιλεγμένα παράλληλα κείμενα του ίδιου συγγραφέα.

5η διδακτική ώρα

Αφού τελειώσουν όλες οι ομάδες παρουσιάζουν σε επόμενη ώρα τα αποτελέσματά τους και ακολουθεί συζήτηση στην ολομέλεια της τάξης. Στη συνέχεια παρακολουθούν το επεισόδιο Αλέξανδρος Παπαδιαμάντης από τη σειρά Εποχές και συγγραφείς <http://www.youtube.com/watch?v=-rFQ6RnQLXA> για να συλλέξουν πληροφορίες που μπορούν να αξιοποιήσουν στις τελικές δραστηριότητες.

6η διδακτική ώρα

Κάθε ομάδα αναλαμβάνει να διερευνήσει ερωτήματα που σχετίζονται με το οπτικοακουστικό υλικό που παρακολούθησαν αλλά και να δημιουργήσει ποικίλα κείμενα χρησιμοποιώντας και προηγούμενες γνώσεις από το μάθημα της Νεοελληνικής

Γλώσσας. Σε αυτή την τελική φάση οι μαθητές καλούνται να αναδιηγηθούν την ιστορία μέσα από διαφορετικές οπτικές γωνίες αλλά και να επιχειρήσουν μια εικονική της αναπαράσταση χρησιμοποιώντας το πρόγραμμα πολυμεσικών παρουσιάσεων Photo story.

Κατά τη διάρκεια της εργασίας όλοι οι μαθητές καλούνται να συμμετέχουν ενεργά , διερευνητικά και επαγωγικά στη διαμόρφωση του ομαδικού προϊόντος. Ο ρόλος του εκπαιδευτικού είναι καθαρά συμβουλευτικός και όχι παρεμβατικός. Ενθαρρύνει τα παιδιά να θέτουν ερωτήματα, να κρίνουν, να παίρνουν και να δίνουν ανατροφοδότηση ώστε να οικοδομούν τη γνώση.

ΦΥΛΛΑ ΕΡΓΑΣΙΑΣ

Α ΦΑΣΗ (1^η ΔΙΔΑΚΤΙΚΗ ΩΡΑ)

1^η ομάδα

Επισκεφτείτε την παρακάτω ιστοσελίδα: <http://www.greek-language.gr/greekLang/index.html> - Νέα ελληνική – Ηλεκτρονικά Λεξικά και αναζητήστε τη σημασία της λέξης **μοιρολόγι**. Έπειτα επιλέξτε τη Σύνθετη Αναζήτηση και το Ερμηνευμα και βρείτε λέξεις με ευρύτερη σημασιολογική σύνδεση. Για να εντοπίσετε περισσότερα αποτελέσματα χρησιμοποιήστε τον αστερίσκο. Στο τέλος να καταγράψετε τα αποτελέσματα της έρευνάς σας σε μια παράγραφο χρησιμοποιώντας τον επεξεργαστή κειμένου.

2^η ομάδα

Επισκεφτείτε την παρακάτω ιστοσελίδα <http://www.mani.org.gr/moirol/> και κρατήστε σημειώσεις για το θέμα και για την ιστορική παράδοση των μοιρολογιών. Συμπληρωματικά να επισκεφτείτε την ιστοσελίδα [www.myriobiblos](http://www.myriobiblos.com), να επιλέξετε την κατηγορία Δημοτικό τραγούδι από τη βιβλιοθήκη , έπειτα το Ανθολόγιο του Λ. Πολίτη και να καταγράψετε κάποια μοιρολόγια ή αποσπάσματά τους που προσέλκυσαν το ενδιαφέρον σας.

3^η ομάδα

Χρησιμοποιώντας την <https://www.google.gr> αναζητήστε εικόνες που παραπέμπουν σε θρηνητικές εκδηλώσεις ανθρώπων από την αρχαιότητα μέχρι σήμερα και αξιοποιώντας το Λογισμικό παρουσιάσεως (MS Power Point) δημιουργήστε μια σύντομη παρουσίαση με παράλληλο σχολιασμό(μέγιστος αριθμός εικόνων 7).

4^η ομάδα

Από την ελεύθερη εγκυκλοπαίδεια <http://el.wikipedia.org> να συγκεντρώσετε πληροφορίες για τους θρήνους στην αρχαία Ελλάδα. Κάποια ερωτήματα που θα μπορούσαν να διευκολύνουν την έρευνά σας είναι τα παρακάτω:

- ◆ Σε ποιες κοινωνικές περιστάσεις οι αρχαίοι κατέφευγαν σε θρήνους;
- ◆ Οι θρήνοι είχαν συγκεκριμένη σύνθεση, μορφή και οργάνωση;
- ◆ Αναφέρετε συγκεκριμένα παραδείγματα θρήνων που γνωρίζετε από τη μέχρι τώρα επαφή σας με την Αρχαία και Νέα ελληνική γραμματεία του Γυμνασίου και του Λυκείου.

Β ΦΑΣΗ (4η διδακτική ώρα)

1^η ομάδα – Φύλλο εργασίας

α. Εντοπίστε τα ηθογραφικά στοιχεία του έργου. Αρχικά ερευνήστε τη σημασία του όρου Ηθογραφία. Επισκεφτείτε την ηλεκτρονική διεύθυνση <http://www.potheg.gr> , επιλέγουμε την ενότητα Θησαυρός , διαβάζουμε τα σχετικά στοιχεία και έπειτα καταγράφουμε σε έναν πίνακα στο φύλλο εργασίας τα ηθογραφικά στοιχεία του διηγήματος.

β. Επίσης αφού επισκεφτείτε την ιστοσελίδα <http://www.papdiamantis.org/> και στην ενότητα άρθρα διαβάσετε το άρθρο του Διονυσίου Μουσμότη ,Α. Π. Ο δεισδυτικός ανατόμος της ανθρώπινης ψυχής, να προχωρήσετε στον σχολιασμό της γριά - Λούκαινας.

α.

Πρόσωπα	Δράση - τόπος	Αντιλήψεις – ήθος

β.

Η γριά Λουκαίνα.....

.....

.....

.....

.....

.....

2^η ομάδα – Φύλλο εργασίας

Εντοπίστε τα λυρικά – ρεαλιστικά στοιχεία του διηγήματος αξιοποιώντας την ηλεκτρονική διεύθυνση www.potheg.gr και την ενότητα Θησαυρός και ειδικότερα τις έννοιες Ρεαλισμός - Λυρισμός. Αφού μελετήσετε τα θεωρητικά στοιχεία και κρατήσετε κάποιες βασικές πληροφορίες, να συμπληρώσετε τα παρακάτω κουτάκια εντοπίζοντας τα χαρακτηριστικά που σημειώσατε στο συγκεκριμένο διήγημα. Εναλλακτικά μπορείτε να χρησιμοποιήσετε το πρόγραμμα Excel.

ΛΥΡΙΚΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΔΙΗΓΗΜΑΤΟΣ	ΡΕΑΛΙΣΤΙΚΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΔΙΗΓΗΜΑΤΟΣ

3^η ομάδα

Φτιάξτε έναν πίνακα με τα πρόσωπα του έργου χωρίζοντας τα σε δύο κατηγορίες: κύρια και δευτερεύοντα.

ΚΥΡΙΑ	ΔΕΥΤΕΡΕΥΟΝΤΑ

Εξηγήστε το διαχωρισμό.

Επισκεφτείτε την ιστοσελίδα <http://www.snhell.gr>, επιλέξτε Ανθολόγιο Λογοτεχνίας, Παπαδιαμάντης Αλέξανδρος, Η Φόνισσα Α΄ και διαβάστε το απόσπασμα. Προχωρήστε

στη σύγκριση των δύο πρωταγωνιστριών .Εντοπίζετε ομοιότητες ή και διαφορές ανάμεσα τους;

Να τις καταγράψετε με τη μορφή λίστας στο φύλλο εργασίας σας.

Συμπληρωματικά διαβάστε το πρώτο απόσπασμα από το διήγημα Θέρος – Ερος από την ίδια ηλεκτρονική διεύθυνση. Ποια συμπεράσματα μπορείτε να βγάλετε για **την κοινωνική θέση των** γυναικών εκείνης της εποχής;

4^η ομάδα

Καλείστε να σχηματίσετε δύο πίνακες .Ο πρώτος θα περιλαμβάνει τον εντοπισμό των αντιθέσεων στο διήγημα και τη διασάφηση του ρόλου τους Ο δεύτερος θα περιλαμβάνει τις πολλαπλές παγιδεύσεις(προσημάνσεις) που οδήγησαν την Ακριβούλα στον πνιγμό.

ΑΝΤΙΘΕΣΕΙΣ

ΖΩΗ	ΘΑΝΑΤΟΣ

ΠΡΟΣΗΜΑΝΣΕΙΣ

Πρόσωπα	Τοποθεσίες	Εικόνες	Ήχοι	Συμμετοχή της Φύσης

Γ φάση - 6η διδακτική ώρα

1η ομάδα:

Να σχεδιάσετε ένα βιογραφικό σημείωμα για τον Αλέξανδρο Παπαδιαμάντη. Ανατρέξτε στην ηλεκτρονική διεύθυνση <http://el.wikipedia.org> για να συλλέξετε τις πληροφορίες σας και επίσης επισκεφτείτε την ψηφιακή έκδοση του βιβλίου Έκφραση – Έκθεση της Β Λυκείου για να δείτε τη δομή ενός βιογραφικού σημειώματος. <http://digitalschool.minedu.gov.gr/courses/DSB105>.

2η ομάδα:

Υποθέστε ότι είστε επαγγελματίες δημοσιογράφοι - ρεπόρτερ και καλείστε να καταγράψετε το συγκεκριμένο γεγονός στις κεντρικές σελίδες της τοπικής σας εφημερίδας. Να ακολουθήσετε τη μέθοδο της ανεστραμμένης πυραμίδας στη σύνταξη της είδησης. Επισκεφτείτε την ψηφιακή έκδοση του βιβλίου Έκφραση – Έκθεση της Β Λυκείου για να βρείτε τις οδηγίες που χρειάζεστε <http://digitalschool.minedu.gov.gr>.

3η ομάδα:

Να δημιουργήσετε έναν υποθετικό διάλογο ανάμεσα στη γρια - Λούκαινα και στον συγγραφέα του διηγήματος. Να υιοθετήσετε την δική τους οπτική γωνία και να σκεφτείτε αρχικά τον τρόπο με τον οποίο θα μιλούσε ο κάθε συνομιλητής και το διαφορετικό ύφος που θα χρησιμοποιούσε. Επιπλέον εστιάστε στα επιχειρήματα, στις σκέψεις που θα χαρακτήριζαν το λόγο του κάθε συνομιλητή.

<http://digitalschool.minedu.gov.gr/courses/DSB105/>

4η ομάδα:

Αναζητήστε εικόνες που να μπορούν να συνοδεύσουν το κείμενο με σκοπό να δημιουργήσετε μια μικρή παρουσίαση για το συγκεκριμένο χώρο της Σκιάθου και τους πρωταγωνιστές της ιστορίας - εικονική αναπαράστασή της. Μπορείτε να χρησιμοποιήσετε το πρόγραμμα Photo story και αφού συγκεντρώσετε τις εικόνες που ανταποκρίνονται στο στόχο σας, δημιουργήστε ένα Video παρουσίασης, το οποίο μπορείτε να το επενδύσετε και μουσικά με το ανάλογο μουσικό κομμάτι, όπως το "Μοιρολόγι της Φώκας" από τον Λουδοβίκο των Ανωγείων που μπορείτε να βρείτε στην παρακάτω διεύθυνση www.youtube.com/watch?v=R4r8f99hD54 .